

เทศน์เช้า วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันพระ เห็นใหม่ เราทำบุญกุศลกันเพื่อให้ระลึกถึงตัวเองนะ ถ้าระลึกถึงตัวเองเราเสียสละ เสียสละใครเป็นคนเสียสละ? เราเป็นคนเสียสละ ถ้าเสียสละแล้วนี้หัวใจมันได้ หัวใจมันรับรู้ เวลาบอกว่าเทวดาเขากินวิญญาณาหาร วิญญาณคือความรับรู้ ความรู้สึกใช่ไหม?

ความรู้สึกเขาบอกเขาคิดเขาก็ได้ คิดเขาก็ได้ เห็นใหม่ ถ้าเราคิดเขาก็ได้ เราคิดสิ่งที่เราไม่รู้ได้ไหม? เราคิดได้สิ่งที่เรารู้ แต่เราคิดสิ่งที่เราไม่รู้ไม่ได้เลย เราไม่เคยรู้ไม่ได้เลย แต่เราทำบุญกุศลใครเป็นคนรู้ สิ่งที่ทำบุญกุศลนี้ละ สิ่งนี้มันไม่มีชีวิต มันไม่รู้เรื่องหรือ อาหารการกินนี้มันไม่รู้เรื่องหรือ แต่คนเสียสละมาสิรู้ คนที่ยืนให้มันนะรู้

ถ้าหัวใจผู้รู้ เห็นใหม่ เราทำบุญกุศลเพื่อตรงนี้ไง เพื่อหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรา เราทำบุญกุศลเพื่อเรา ถ้าทำเพื่อเราแล้ว เราทำแล้วเราจะรู้หรือไม่รู้ เวลาเราเติมน้ำใส่ภาชนะ เราเติมบ่อยเข้าๆ ภาชนะมันเต็มขึ้นมา ภาชนะมันรู้ตัวมันไหม? มันไม่รู้หรือแต่มันเต็ม จิตใจนี้ความดีที่มันละเอียดไง

ความดี เห็นใหม่ เรบอกเราทำคุณงามความดีกัน เราสร้างคุณงามความดีทำไมเราทุกข์ยากขนาดนี้ เราทุกข์ยากขนาดนี้ ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว เราก็ทำดีๆ นี่มันดีของใครล่ะ? มันดีที่อารมณ์ความรู้สึก แต่ถ้าเราทำ ผู้รู้มันเสียสละของมัน มันเสียสละของมัน ทำเพื่อมันไง คนนอนหลับอยู่เราป้อนอาหารเขาไม่ได้หรือ เขาไม่รับรู้สิ่งใดเลย แต่ถ้าคนตื่นอยู่นะ ถ้าคนตื่นอยู่ มันจะรู้ของมัน

เรานี้ทุกข์ยากกัน เราทุกข์ยากกัน เห็นใหม่ ปัจจัยเครื่องอาศัยเราแสวงหากัน แต่เวลาทำบุญกุศล นี่เวลาพระเคนของ พระรับขึ้นมา พระเขาต้องมีสติ เขาต้องระวังตัวตลอดเวลา แต่ถ้าไม่มีสตินะ สิ่งใดมามันก็ตีหมด ไข่ คนเรานะจะทำบุญกุศลเราก็ทำบุญกุศล บุญของเราต้องที่ประณีต คำว่าประณีตเราก็จะหาสิ่งที่ดีเพื่อถวายพระ แต่ถ้าพระไม่มีสติ สิ่งที่ดีๆ นะพอฉันเสร็จแล้วก็ไปนั่งหลับหลับหงกโงกง่วง

สิ่งที่เป็นอาหารนี่มันดำรงชีวิตนะ แต่ถ้ากิเลสมันกินมันทุกชั้นนะ พระในสมัยพุทธกาลจะออกบิณฑบาต พอบิณฑบาตคิดเลยว่าวันนี้บิณฑบาตเขาจะเอาอะไรใส่บาตรเราเนาะ ก็อยากได้ปลดนะ ปลดเอาบาตรวางลง แล้วถอดจิวรอกเลย ไม่ไป ถ้ากิเลสมันกินก่อนไม่ไป ก็ยังไม่ได้อาหารเลย กิเลสมันกินก่อนแล้ว อยากได้อะไรเนาะ วันนี้เขาจะใส่อะไรเราเนาะ นี่มันอยากไปก่อนแล้ว อาหารยังไม่ได้กิเลสมันกินก่อน แต่ถ้าขณะเราปฏิบัติ เห็นใหม่ สิ่งที่เราประเคนกันอยู่ เวลาพระเขารับ สิ่งนี้ต้องมีสติ

เราอยู่กับครูบาอาจารย์มานะ หลวงตานั้น ถ้าเวลาของมากท่านจะเตือนสติประจำ ท่านจะเตือนสติ เวลาท่านพูดท่านพูดขึ้นมาให้พระได้สติ แต่คนฟังทั่วศาลานะ ว่าสมัยอยู่กับหลวงปู่มัน เวลาพระมากขึ้นมา บิณฑบาตมาจะไม่ได้สิ่งใดเลย จะได้น้ำพริกมาถ้วยหนึ่ง แล้วน้ำพริกนั้นจะไม่พอแจกกัน ท่านจะเอาใส่กะลา นี้อยู่อีสานเขาใช้กะลา ใส่กะลา แล้วเอาน้ำใส่เข้าไปแล้ว คนๆ ให้มันมาก ให้มันมีจำนวนมากขึ้นให้พอแจกกัน ให้พอแจกกัน เห็นไหม

คำพูดนี้เป็นคำพูดของครูบาอาจารย์ที่คอยเตือนสติ แล้วถ้าคนมีสติ สิ่งใดที่เราจะจับต้องเรามีสติ พอเรามีสติขึ้นมาเราจะไม่ปลั่งเปลอ ถ้าเราปลั่งเปลอไปนะ เริ่มต้นตั้งแต่ขาดสติ ปลั่งเปลอไป แล้วสิ่งใดก็แล้วแต่เอาแต่ความสะดวกของตัวเอง มันจะทำให้การภาวนาของคนนั้นเสียหายไป นี่พูดถึงความดีที่ละเอียดเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไปนะ

ฉะนั้น เวลาเราถวายพระ ไซ้ พระท่านรับแล้ว ฉะนั้น รับแล้วท่านก็มีสติของท่าน เห็นไหม มักน้อย มักน้อยสิ่งที่ได้มา นี่สันโดษคือสิ่งที่มันเป็นไป แต่มักน้อยนะ มักน้อยสิ่งที่เขาเอาไปเพื่อดำรงชีวิต แต่เราจะเปิดกว้างในการที่มีสติ ในการที่จะใช้ปัญญาของเรา ถ้ามีสติปัญญาของเราเนะ เวลาความสงบสงัดในหัวใจมันจะเกิดขึ้นมาจากนั้น

นี่แล้วเราทำบุญกุศลไซ้ไหม? เราจะบอกว่าเวลาเราทำบุญด้วยความประณีตของเรา พระควรจะสนองศรัทธาของเรา ถ้าจะสนองศรัทธาของเรา ไซ้ เราก็สนองศรัทธาแล้ว แต่แต่ความดีที่มีกว่านี้ เห็นไหม ผู้ที่ปฏิบัติ เราได้ทำบุญแล้ว เราได้เสียสละแล้ว เราได้สละทานไปแล้ว นั่นเป็นสติปัญญาของท่าน ท่านจะแยกแยะของท่านเพื่อประโยชน์ ท่านยังต้องการประโยชน์ของท่านอีกต่อไปข้างหน้า ไม่ใช่ว่าสนองศรัทธาแล้ว สอนองศรัทธาเราให้สมกับความปรารถนาเรา แต่ท่านต้องไปพิจารณาของท่าน

เพราะเวลานะ สิ่งทีเวลาพระมาฉันอาหารไม่ครบเพราะพระอดอาหารก็มี พระอดอาหารเพราะอะไร? เพราะเห็นว่าสิ่งนี้ เห็นใหม่ สิ่งนี้พอธาตุขันธ์มันทับจิต เวลาร่างกายแข็งแรง เวลาสิ่งใดที่มันได้สมความปรารถนามันก็พอใจของมัน แล้วมันก็เหยียบย่ำ เหยียบย่ำสติปัญญาของเรา ถ้าเหยียบย่ำสติปัญญาของเรา สติปัญญาของเราจะเกิดไม่ได้ แล้วถ้าสติปัญญาเราเกิดนะ นี่ความที่เรารู้สึกน้ำใต้ภาชนะ ภาชนะไม่รู้หรือก มันไม่รู้สึกตัวของมัน แต่ภาชนะเต็มได้

จิต จิตที่สักแต่ว่ารู้ ความรู้ที่เป็นพลังงาน กับความรู้ที่เรานึกคิด ความรู้ที่เรานึกคิดมันหายเพราะมันเป็นขันธ์ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง เรารู้แต่ความคิดของเรา เรารู้แต่ความรู้สึกของเรา แต่ถ้ามันละเอียดเข้าไปนี่มันปล่อยวาง ปล่อยวางความรู้สึกนึกคิดเข้ามาหมดเลย แต่ตัวมันมันรู้อยู่เด่นชัด ตัวความรู้เด่นชัดนี้จิตคือจิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้คือตัวพลังงานนั้น ทีนี้ตัวพลังงานมันเสวยอารมณ์ ถ้าตัวพลังงานนั้นมันไม่เสวยอารมณ์เราจะสื่อสารกันไม่ได้

นี่สีเขียว เหลือง แดงต่างๆ เราศึกษามาว่าสีนี้เป็นสีเขียว สีนี้สีเหลือง สีนี้สีแดง สีนี้เราสื่อสารกันได้ด้วยสัญญาความจำ ถ้าด้วยสัญญาความจำ จิตมันเสวยอารมณ์ไปแล้วเราก็สื่อสารกันออกมาเป็นสัญญาอารมณ์ ถ้าสัญญาอารมณ์มันก็เป็นสัญญาอารมณ์นั้น แล้วกิเลสมันนอนเนื่องมา เห็นใหม่ พอใจสิ่งนั้น ไม่พอใจสิ่งนั้น มันก็ให้โทษใจ ไม่พอใจก็ขัดใจ พอใจก็ปรารถนาจะได้สิ่งนั้นๆ กิเลสมันนอนเนื่องมา กิเลสมันตามความรู้สึกนึกคิดเข้ามา เรารู้สึกนึกคิดได้แต่ความคิดของเรา ความรู้สึกของเรา ความรู้สึกนึกคิดของเราเรารู้สึกตามนั้น กิเลสมันก็ตามสิ่งนั้นมาเห็นใหม่

ฉะนั้น เวลาเราทำบุญกุศลของเรา เราทำบุญกุศลเพื่อจะให้เรามีสติ มีปัญญา แยกแยะว่าความดีของโลก เห็นใหม่ ทำคุณงามความดีนี้ความดีของโลก แต่ความดีของโลกนะมันจบสิ้นกับวัฏฏะนี้ นี่เพราะเวลาทำดี ทำบุญกุศลใช่ใหม่? ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำดีมันก็ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เป็นผลของวัฏฏะใจ แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติให้พ้นจากทุกข์นะ พ้นจากทุกข์คือไม่ต้องชำระ

เราเกิดชาตินี้เป็นมนุษย์ แล้วเราเกิดเป็นมนุษย์อีกมันก็ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่เราสร้างคุณงามความดีนี้มนุษย์ที่ดี มนุษย์ที่ดีมันจะมีสติปัญญา สิ่งใดเบียดเบียนคนอื่นจะไม่ทำ เพราะ เพราะการเกิดเป็นมนุษย์นะเกลียดทุกข์ รักสุขทุกคน เกลียดความทุกข์ ไม่พอใจ รัก

ความสุขทุกคน แล้วเขาก็เกลียดความทุกข์เหมือนกัน เราก็จะไม่ทำลายเขา ถ้าจิตใจมันพัฒนาขึ้นนะมันจะไม่เบียดเบียนใคร มันจะมีความเมตตากับเขา แต่เขาจะเบียดเบียนเรา กระทบกระเทือน เรานะเราก็หลบหลีกๆ เราเป็นผู้ที่มีปัญญา เราเป็นผู้ที่มีความฉลาด เราหลบหลีกของเรา

นี่ถ้ามันเกิดตายๆ ถ้ามันสร้างบุญกุศลขึ้นมา แต่เวลาเกิด เห็นใหม่ เกิดขึ้นมาแล้วเกิดทุกข์ เกิดยาก เกิดทุกข์เกิดยาก เกิดนรกอเวจีต่างๆ พอเกิดขึ้นมาแล้วมันก็แสวงหา มันก็เรียกร่องของมัน มันเรียกร่องของมันนะ ตามความพอใจของมัน ความพอใจของมันนี่ว่าสังกรรมังแกเรา สังคมเอาเปรียบเรา มันก็คิดของมันไป

นี่จิตใจ เห็นใหม่ การเกิดการตายที่มันเกิดในวัฏฏะการทำดีทำชั่วของเรา แต่เวลาเราเกิดมาพบพุทธศาสนา เราเกิดเป็นมนุษย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์นะ เจ้าชายสิทธัตถะเป็นมนุษย์ นี่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเป็นมนุษย์ เราก็เป็นมนุษย์ใช่ไหม? เราก็ปรารถนาความสุข แต่ความสุขที่เราได้สิ่งใดมา มันมีความสุขจริงไหมล่ะ? มันสมความปรารถนาไหม? พอได้สิ่งใดมาก็อยากได้มากขึ้น อยากได้มากขึ้น เพราะ เพราะค้นหาความทะยานอยากไม่มีวันอิ่มเต็ม นี่เราถมทะเลไม่เต็มหรอก

ฉะนั้น จิตใจของเรา นี่เวลาทำบุญกุศล เห็นใหม่ เราปรารถนาเพื่อเป็นอมิต แต่เวลาเราปฏิบัติขึ้นมาเราต้องสละ เรามีสติขบขึง สละมัน สิ่งที่จะอิ่มเต็มได้ ถ้าจิตใจ นี่จิตใจโลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ความรู้สึกนึกคิดมันพร่องอยู่เป็นนิจ เราจะเต็มเข้าไป เราจะเต็มเข้าไปเพื่อจะให้มันอิ่มเต็ม แต่ถ้ากำหนดพุทโธ พุทโธนี่เราเสียสละ เราไม่คิดเรื่องอื่น พุทโธ พุทโธนี่บริกรรมของเรา พุทโธ พุทโธ พุทโธ สิ่งนี้อิ่มเต็มได้ พออิ่มเต็มได้มันจะเป็นความรู้สึกเฉยๆ จูติจิตมันไม่ใช่ความคิด

ถ้าความคิด เห็นใหม่ พอมันอิ่มเต็มของมัน มันไม่หิวไม่ขาดมันก็ไม่เสวยอารมณ์ มันก็ไม่เสวยความคิด ความคิด เห็นใหม่ ความคิดมันเกิดดับ ทุกอย่างมันเกิดดับ แต่มันเกิดดับบนอะไรล่ะ? มันเกิดดับบนอะไร? มันเกิดดับบนฐิติจิต มันเกิดดับบนภวาสวะ มันเกิดดับบนตัวพลังงานนี้ นี่พลังงานปฐิสนธิวิญญาณ ตัวนี้เป็นปฐิสนธิตัวเกิดตัวตาย นี่ความรู้สึกนึกคิดมันเกิดบนนี้ ทีนี้เราไม่เห็นตัวนี้ไง เราเห็นแต่ความคิด ความคิดคือเงา เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านบอก ว่าตะครุบเงา

พวกเราตะครุบเงาตะครุบเงากัน ตะครุบจะหาความสุขความทุกข์ ตะครุบเงากัน มันก็ตะครุบเงา ตะครุบเงา สิ่งที่เราสนใจสัจชาตญาณของมนุษย์ มนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ถ้าไม่มีเงาตัวนี้เราก็อึดอัดกันไม่ได้ เราคุยกันไม่ได้ นี่สมมุติของโลก ที่นี้เราก็ใช้สมมุติโลก เห็นไหม สมมุติโลกกลายเป็นความดี วันนี้วันพระเราก็มาสร้างคุณงามความดีกัน เราเสียสละของเราแล้วก็ฟังธรรม ฟังธรรมนี่เตือนเร่ว่ามนุษย์คืออะไร? มนุษย์คืออะไร? นี่มนุษย์มันเกิดมาจากไหน? ความรู้สึกนึกคิดมันเกิดมาจากไหน? แล้วมันทุกข์ มันทุกข์ที่ไหน?

นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาแยกแยะตรงนี้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นปัญญา ปัญญาเราแยกแยะของเรา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมาะ นี่หน้าที่การงานก็เป็นแบบนี้ ในเมื่อเราอบเหงื่อต่างน้ำก็คือการทำงาน ทำงานมันก็เหนื่อยยากเป็นธรรมดา การทำงานมันก็เป็นอย่างนี้ นี่การทำงาน นี่คืองานของสังคม งานของโลก แล้วเวลาเราจะหางานของเราะ เราจะพัฒนาของเรา เห็นไหม งานของใจ

นี่ความรู้สึกนึกคิด บริหารจัดการเขาใช้ความรู้สึกนึกคิดทั้งนั้นแหละ ที่นี้เราก็แปรสิ่งนี้ นี่เราทำงานเสร็จแล้วเรามีสติปัญญาไปด้วย เรากำหนดพุทโธไปด้วย นี่รักษาใจเราไว้ คือว่างานก็คืองาน จิตเส้นแ่งงาน ไม่ใช่งานแ่งนี้ แล้วก็เอาความทุกข์แบกมาด้วยเลยเส้นออกไป นี่วิตกกังวล เป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่างนั้น นี่มันเลยเส้นออกไป นี่คือการหาความทะยานอยาก งานก็จิตเส้นไว้ งาน! แล้วตั้งสติไว้ งานก็คืองาน ทำงานเสร็จแล้วจบ ทำงานเสร็จแล้วเราก็ดูแล ใจของเรา งานนี้ไม่มีวันจบสิ้น

คนสร้างงานทำงานจนตายไป ก็ให้ลูกให้หลานทำต่อๆ กันไป งานนี้ไม่มีวันจบไม่มีวันสิ้น แต่เราทำมาเพื่อเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย เพื่อหน้าที่การงาน เพื่อหาปัจจัยดำรงชีวิต เราทำจบแล้วก็จบ นี่จบแล้วก็จบ แล้วเรารักษาใจของเรา แต่เราพุทโธ พุทโธนี้เรามาพยายามพุทโธของเรา ทำความสงบของใจของเรา เห็นไหม กลับมาสู่ตัวพลังงานนั้น ถ้าสู่พลังงาน ตัวพลังงานนั้นคือสัมมาสมาธิ คือจิตเดิมแท้ คือฐิติจิต ตัวที่จะเกิด เกิดในความคิด เกิดในความทุกข์ เกิดในความยาก แล้วเราก็ใช้ปัญญาของเราใคร่ครวญของมัน ใคร่ครวญให้มันมีความรู้ตัวของมันเป็นวิชา

พอตัววิชาขึ้นมา นี่วิชาปัจจัย สัจขาร สัจขารปัจจัย วิญญาณัง เพราะมันมีวิชามันถึงมีสังขาร เพราะมีสังขารมันถึงมีวิญญาณ เพราะมีวิญญาณมันถึงมีอายตนะ มันมีความกระทบ มีความยึดความถือ อวิชาพอมันลงปั้มมันก็ไปหมดเลย เรามีวิชาขึ้นมาะ พอมีวิชามันก็ปล่อย

เข้ามา เห็นใหม่ จากภพ จากชาติ ปล่อยจากอายตนะ ปล่อยเข้ามาๆ จนตัวของมัน พอปล่อยเข้ามา นี่มันมีปัญหาของมัน มันใคร่ครวญของมัน

นี่งานอย่างนี้จะเป็นภาวนามชปัญหา งานอย่างนี้ ที่พระบวชนี่เขาพยายามจะทำงานอย่างนี้ เวลาเขาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนานี่เราบอก เออ พระบวชแล้วก็ไม่ทำงาน เดินไปก็เดินมา เดินนี่มันเป็นสัญชาตญาณ เดินนี่คืออริยาบถ ๔ แต่จิตใจมันจะย้อนกลับมาที่ตัวของมัน นี่จิตใจย้อนกลับมา ทวนกระแสกลับมาความคิดเรา ปล่อยวางความคิดเราเข้าไปสู่จิติจิตของเรา แล้วใช้ปัญญาของเราใคร่ครวญของเราเข้าไป มันจะเกิดภาวนามชปัญหา

ปัญญอย่างนี้เกิดจากการภาวนา ปัญญอย่างนี้เกิดจากการสั่งสอนไม่ได้ การสั่งสอนเป็นการบอกแนวทาง แล้วคนที่ปฏิบัติต้องปฏิบัติเอง คนที่จะกินข้าวต้องตักข้าวขึ้นใส่ปาก แล้วเคี้ยวกลืนเข้าไปมันจะสู่กระเพาะอาหารนั้น จิตใจ ถ้าจิตใจนั้นมันไม่ได้เคี้ยวกลืนสังขารมันไม่ได้มีการกระทำของมัน มันจะสำรอก มันจะคายกิเลสของมันไม่ได้ มันจะคายกิเลส มันจะสำรอกคายกิเลสของมันด้วยมรรคญาณ ด้วยอริยสัจ ด้วยสัจจะ ด้วยความจริงของมรรคที่มันทำของมันขึ้นมา

แล้วเราทำอะไรกันอยู่นี้? เห็นใหม่ เราทำบุญกุศลเป็นเงา เงาคือเป็นอามิส เป็นต่างๆ ที่เราสร้างขึ้นมาให้จิตใจนี้เข้มแข็ง พอจิตใจเข้มแข็ง นี่เวลาฟังเทศน์ จิตใจคนที่มีวุฒิภาวะฟังเทศน์เออ นี่เป็นเทศน์ แต่จิตใจคนที่ไม่มีความรู้วุฒิภาวะนะ หลวงพ่อบ่นอะไร นี่บ่นทุกวันเลย นำเบือ มาที่ไร หลวงพ่อบ่นแล้วบ่นอีก บ่นทุกวันเลย

ของบ่นอย่างนี้มันต้องมาจากผู้รู้ มันต้องมาจากจิตที่ได้สำรอก ได้คายออก มันถึงรู้จักวิธีคายออกคายอย่างไร? คายกิเลสออก ความสำรอกคายมันออก ถ้าไม่มีการสำรอกคายออก ไม่มีการชำระกิเลส! ไอ้จำมา ศึกษามา เทียบไม้ เทียบคูกุมาไม่มีประโยชน์หรอก ทุกคนก็ไม่ได้ นี่ความจำทุกคนก็มีทั้งนั้นแหละ แต่จำแล้วความจริงมันเป็นอย่างไร? ถ้ามีความจริงอยู่นะ พุคก็จริงๆ มันก็เหมือนเดิม เพราะความจริงคือความจริง

ความจริงนี้เกิดจากการกระทำของเรา ฉะนั้น นี่เป็นปัจจัยตัดตั้ง สันติภูมิจิโก ความจริงนี้เป็นสัจจะที่จะเกิดขึ้นมาจากในหัวใจของเรา ฉะนั้น ในการปฏิบัตินี้มันถึงอยู่ที่สัจจะ อยู่ที่ความจริง สัจจะ อริยสัจจะ ของมันจริงอยู่โดยดั้งเดิม เราอยากได้ของจริง แต่เราสัมผัสความจริงได้ด้วยแค่

ความคิด เราสัมผัสความจริงด้วยการศึกษา แต่ถ้าเราสัมผัสความจริงด้วยเป็นความจริงของเราจะ
ฉะนั้น ความจริงอย่างนี้จะเกิดขึ้นมา

คูสิเราจับไก่อปา ไก่อปาตัวหนึ่งมันอยู่ในป่า เราจะจับมันยากไหม? เราจะค้นหาใจของเรา
หาใจของเราไม่เจอ พุทโธ พุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิให้จิตสงบนี้หากันไม่ได้ ไก่อปาตัวหนึ่ง กว่าจะจับมันได้จะจับแสนยาก ใจของเรา เราจะดูแลใจของเรา เราจะรู้จักใจของเราแสนยาก พ่อแม่
รู้จักลูก เรารู้จักตัวเราเอง เราอยากได้สมบัติทั้งหมดเลย แต่เราไม่รู้ว่าใครเป็นเจ้าของสมบัติ
เวลาเราตายไปสมบัตินี้เป็นของคนอื่นนะ เป็นมรดกตกทอดไป แล้วใจเราได้อะไร? ใจเราได้สิ่ง
ใดไป?

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจ เรามีสติปัญญาของเรา นี้เราจะได้ปัญญาของเรา เราจะรู้ของ
เรา นี้ปัญญาไม่ต้องแบกหาม มันจะไปกับเรา นี้วันนีวันพระ ถ้าได้อย่างนี้ เห็นไหม ตักน้ำใส่
ภาชนะ ภาชนะจะไม่รู้ตัวมันเองเลย จนกว่ามันจะเต็ม นี่มันก็สิ้นของมันไป แต่จิตใจของเรา เรา
สะสมของเรา เราดูแลของเราจะ มันจะเต็มของมัน มันจะรู้ได้

นี่สันทิฎฐิโก บัจฉิตตัง มันรู้ เวลาทุกข์เราร้อนนี้รู้ แต่เวลาสุข สุขแป๊บเดียวไปแล้ว แต่ถ้า
มันเป็นของมันนะ เวลาเราเอ๊ะ เอ๊ะ ไปเจอสมาธิ ไปเจอปัญญาที่มันเกิดขึ้น เอ๊ะ เอ๊ะ เอ๋อ มี
แต่ชื่อ ศึกษามาตำรามิแต่ชื่อ มีแต่ชื่อ วันนี้เจอตัวจริงมันเป็นอย่างนี้เอง มันเป็นอย่างนี้เอง เวลาถึง
หนองอ้อ อ้อแล้วจะจบเลยนะ อ้อแล้วรู้หมด ถ้ายังไม่ถึงอ้อ เรายังไม่รู้ตัวเราเอง เรายังหาตัวเรา
เองไม่เจอนะ เรายังจะต้องตะครุบเงากันไป เอวัง